

ÉLŐFALU HÁLÓZAT

2009/2010. TÉL

Hírlevél 83.

BUENA VISTA

Kezdjük a számot mindjárt egy érdekes játékkal. Vajon melyik országról szólnak az alábbi megállapítások?

Lakossága valamivel több, mint tízmillió, fővárosa kedves és kellemes város s közel 2 millióan lakják.

Az ország friss zöldségeinek 46%-a, a gumós és gyökértermésűeknek 13%-a, és a gyümölcsöknek 38%-a a városi agrártermelésből származik, több százezer embernek adva ezzel munkát. A lokális mezőgazdasági termelésben a *permakultúra alkalmazása* során fejlődött sokat a közösségalkotási készségük, ahol megtanulták, hogy hol és hogyan segíthetnek a közösség tagjain. A növényvédőszeres és a műtrágya hiányát biogazdálkodással hidalták át. Több mint 95%-kal csökkentették a növényvédő szer felhasználását, biotrágyát használnak, elsősorban vidéken. A jelenlegi tervük a városi organikus hulladék komposztálása, és felhasználása. A farmereket biodiverzitásra, mint termelési stratégiára tanítják.

Olyan legeltetési rendszert vezetnek be, amely megelőzte a te-

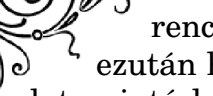
rület felélését, és még a trágyázást is biztosította. Az energiaigény csökkentésének egyszerű módja a traktorok ökrökkel való felváltása, ami azon kívül, hogy kényszerű lépés üzemanyag- és alkatrészhiány esetén, egészségesebb is, és trágyát is biztosít. Ez az állam az egyike azon keveseknek, akik *nemzeti szinten támogatják az alternatív mezőgazdaságot*.

Energiaellátását tekintve a térségben élenjáró a megújuló energiák használatában. Néhány példa: a független napelemes rendszerek száma már több, mint 8000, és tervezik a maradék 100 000 ellátatlan lakás elektromos energiával történő ellátását; a közeljövőben tervezik további 300 biogáz-telep létesítését. Különböző irányelvek, szabályozások, támogatások útján *támogatják a vidéki megújulóenergia-használatot*, ezért nagy figyelmet szent-

telnek a sziget-rendszerű megújulóenergiatermelésnek. Vízi energiát, szélenergiát, napelemeket, és biogázzal termelt energiát használtak ott, ahol nem volt lehetőség rácsatlakozni a hálózatra.

A környezettel való harmonikus viszonyuk az 1992-es riói konfe-

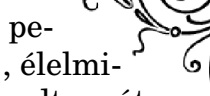

renciának volt köszönhető mivel ezután hozták a környezettel kapcsolatos intézkedéseiket az intézményrendszerben, az oktatásban és a védett területek kezelésével kapcsolatban. Azért már korábban is volt annyira környezettudatos az ország, hogy 1987-ben (az újraerdősítési programmal) erősen korlátozták és azóta is ellenőrzik a fák és a bokrok tüzelési célra történő kivágását.

Az egyik legfontosabb elem a lelki, közösségi tényező, ahol az emberek közötti összetartást, az emberek fejlődését és egészségét biztosították. A közlekedés megoldatlansága következtében az ellátást decentralizálták: vidékre települt az orvosi ellátás és a felsőoktatás is; fenntartották az ingyenes oktatást és egészségügyi ellátást, ezzel segítették a túlélést, növelték az emberek biztonságérzetét, és biztosították az alapvető orvosi ellátást. A vidék önkormányzatainak tulajdonában van az egészségügyi intézmények 93%-a. *Egy orvosra kevesebb beteg jut, mint az USA-ban (161 vs. 188).* Az egészségügy is komoly válságba került, hiszen nem volt lehetőség az eszközpark karbantartására, korszerűsítésére. Az orvosok a gyógyszerhiány miatt a gyógyfűvek felé fordultak.

Amennyiben az országok *boldogságindexét* nézzük, akkor ezen a listán *a hatodik*, míg Magyarország a 121-ik, és az USA csak a 150-ik helyen van. Ez azonban egy összetett mutató, amely azt nézi, hogy a szubjektív jólétet milyen környezeti ráfordítással érik el. Maga a szubjektív jólét az USA-ban a rangsor 23-ik helyére, míg itt csak a 83-ik helyre elegendő (Magyarország a 107-ik). Az egy főre jutó ökológiai lábnyoma viszont csak 1,76 globális hektár / fő (USA: 9,42, Magyarország: 3,55), ami az 1,8 ha / fő világátlag alatt van!!!

Ez az ország – nyilván páran már ki is találták – nem a virtuális képzeletben hegy, hanem létező valóság. Kubáról van szó. Kubát először az USA embargója sújtotta (s sújtja ma is), a Szovjetunió és a

keleti blokk feloszlása után pedig a szocialista segítség (olaj, élelmiszer stb.) is elmaradt. Így maradt az út az önellátás felé. A további következtetéseket mindenki levonhatja magának.

Néhány idézetet emeltem ki Kiss Tibor (PTE KTK, Stratégiai Kutatóközpont) tanulmányából. Szívesen elküldöm a teljes írást, de fel is tesszük valahová, ahonnan majd elérhető lesz, elektronikusan is.

namzi

SZERKESZTŐSÉGI

Rengeteg értékes anyag gyűlt össze a jelen számhoz, sajnos, terjedelmi korlátok miatt nem fért bele minden, amit szerettünk volna. A kimaradt írásokat a tavaszi számba tesszük majd bele.

A folyamatosan változó-bővülő olvasói kör hatására átalakítottuk az eddigi „hírlevél támogatási rendet”. Ezentúl bárki-bármikor nyújthat támogatást a lap működéséhez, természetesen pénztárcája vékonyságától-vastagságától, ill. értékítéletétől függően (a jogi, technikai hátteret továbbra is a Visnyeszéplaki Falvédő és Közművelődési Egyesület biztosítja). A támogatásról – kéreésre – igazolást tudunk kiállítani (s így csökkenthető az adó).

A támogatás át is utalható: az OTP 11743002-20148292 számlára, de kéreésre csekket is tudunk küldeni.

Továbbra is elfogadunk (érvényben lévő, nem lepecsételt) postabélyeget is.

Természetesen akik a közelmúltban „adakoztak”, ők a jelen felhívást tekintsék tárgytalannak.

A régi olvasóink tudják: pályázati támogatásért nem folyamodunk, a szerkesztők önkéntes munkája mellett az olvasók támogatásából fedezzük a szükséges anyag és technikai költségeket.

A hírlevél elektronikus formában is kérhető.

Figyelem! Az ÉH küldésének nem az előfizetés a feltétele. Aki hosszú ideig (évente) nem ad hírt magáról („hír” a támogatás is), azt töröljük a címlistáról. Mielőtt ez megtörténik, az „alvókat” a borítékon a nevük melletti csillaggal () figyelmeztetjük.*

IX. TÉLI ÉLŐFALU TALÁLKOZÓ, GYŰRŰFŰ

2010. január 22-24.

Csikorgó hideg, nagy hó és jég fogadott minket érkezéskor, igazi téli idő. Autóval sokan nem is tudtak bejutni Dinnyebérből Gyűrűfűre a jeges úton, így pénteken hangulatos esti séta után érkezett meg a találkozó vendégeinek egy jó része. A vacsora és bemelegítő bemutatkozás után éjszakába nyúlóan folytatódott a beszélgetés.

A Közösség és önellátás kérdését választották központi témául a szervezők. Szombaton az Élőfalvak képviselői ehhez kapcsolódva beszéltek kezdeményezéseikről és aktuális híreikről. A házigazda gyűrűfűiek nevében *Fridrich István* (Freddy) beszélt, szombaton este pedig *Kilián Imre* (Kili) tartott előadást az élőfalu történetéről. Péntek este a jeges erdei úton a gyakorlatban is megtapasztalhattuk a település önvédelmi rendszerének működését, de ennél is fontosabb, hogy a falu 170 hektáros területe és 1000 hektáros vízgyűjtője védett terület. Az 1970-es években elnéptelenedett Gyűrűfűt újraalapítók első dolgai között volt a helyi védettség kezdeményezése. Ennek és a helyi biogazdálkodásnak köszönhetően a talajvíz iható – tisztább és finomabb, mint a vezetékes víz Ibfán, melyhez Gyűrűfű is tartozik.

Freddy beszámolójából érdemes kiemelni egy gondolatot: *közösséget a közös hit, munka és ünnep teremt.* Mint elmondta, az élőfaluban ma 8 család lakik, még nem

sikerült valódi közösséggé kovácsolódniuk, de ezen vannak. *Zaja Péter* a visnyeszéplaki tapasztalatokkal megerősítette a Freddy által felvetett gondolatot. Élőfalujukban nagyon fontos összetartó erő a közös hit. A közösség az idők során sokat változott: néhány család igen küzdelmes munkával alapította az élőfalut. A létszám növekedésével (ma már 21 család lakik a visnyeszéplaki élőfaluban) a kényelmi szint is nőtt, több szakma jelent meg, azonban a közösségi kapcsolatok meglazultak, másfajta belső szerveződések jöttek létre a faluban. *Bocsó Renáta* arról beszélt, hogy a nagyszékelyi „zöld utca” lakói – 5 háztartás – ma éppen ebben a küzdelmes első szakaszban igyekeznek megteremtteni önellátásuk alapjait. *Czumpf Attila* a Természetes Életmód Alapítványról, az „élőfalvak előszobájának” számító agostyáni kezdeményezésről szökölt. 12 család kovácsolódik itt közösséggé: van kocsmá, kultúrház, közös ünnepek és az épülő árpád-

kori körtemplom a közös hitnek is fedeleket ad majd. Attila egy fontos felvetéssel élt. Javaslatá szerint létre kellene hozni egy alapot, mely állami támogatással segítséget nyújtana azoknak a családoknak, amelyek élőfalvakba kívánnak költözni. Gyakori tapasztalat ugyanis, hogy sokan szeretnének mozdulni, váltani, de anyagi lehetőségeik ehhez nincsenek meg, teljes eg-

zisztenciájukat pedig nem tudják azonnal feladni. Egy ilyen alap segíthetne a váltás pénzügyi háttérének megteremtésében. *Lantos Tamás*, Markóc polgármestere a falujukban elkezdett folyamatról beszélt. Elmondta, hogy az önkormányzat támogatásával ma már minden lehetséges, szabad közterületet beültettek gyümölcsfával, így most már az utak mentét szeretnék fásítani. Ehhez azonban meg kell küzdeniük a helyi közútkezelő hatósággal, amely még úgy sem hajlandó engedni a fák ültetését, ha az neki nem kerülne semmibe. Az önkormányzat azoknak is segít, akik a saját kertjükben szeretnék gyümölcsfát ültetni. Abból a gondolatból kiindulva, hogy az egyes családok helyzetének rendezése a falunak is érdeke, az Út a munkához program sajátos változatát valósítják meg Markócon. A helyi munkanélküliek (ma 14 család) a program keretében a kötelező közmunka egy részét saját háztáji gazdaságuk, kertjük gondozásával, fejlesztésével tölthetik, így segítséget kapnak a kilábaláshoz. *Lantos Tamás* elmondta: Ormánsági Népi Tájéntézet létrehozását kezdeményezi, mely a helyi emberek

értékes tudását gyűjtené össze. Ezzel a fejlesztések irányát a külső erők helyett a helyi tudás és értékek határozhatnák meg. A szerves fejlődés, az erőforrások helyreállítása vezethet az Ormánság életképességének helyreállításához. *Kajner Péter* a jövő nemzedékek országgyűlési biztosa által indított Fenntarthatóság előörsei program aktuális állásáról beszélt. Ezután az élőlalvak képviselőivel a közös továbblépés lehetőségeit vitattuk meg. Szombat délután Gyűrűfű környékét jártuk be. Megnéztük az egykori falu nyomaait, az ökofalu és környéke nevezetességeit a környezetbarát építészettől a komposztvéceken át a nádgyökérvénás szennyvíztisztítóig. Az este elkezdett beszélgetés ismét a hajnalba nyúlt. Vasárnap délelőtt az élőlalvak közös intézményeinek tervezése folyt. A hírlevél, a levelezőlisták, a közös pályázatok és a honlap sorsa mellett körbejártuk egy tudástár létrehozásának lehetőségét is. Összegyűjtjük az élőlalvak működéséhez és a fenntartható életforma kialakításához, tájrehabilitációhoz szükséges alapvető irodalmat, amennyit csak tudunk.

A könyveket digitálisan is rögzítjük (levilágítva), majd elérhetővé tesszük az interneten. Papíron pedig egy vagy több „könyvtárban” tesszük közkincsé e tudást.

Köszönjük a gyűrűfüűieknek – különösen *Fridrich Ágnes* háziasszonyunknak – a szíves vendéglátást és a finom étkeket!

Kajner Péter

XVI. NYÁRI ÉLŐFALU TALÁLKOZÓ, NÉMETBÁNYA

A 2008-as visnyeszéplaki találkozóhoz hasonlóan Németbányán is „hosszú hét” lesz, azaz a komolyabb szándékú érdeklődők egy teljes hetet eltölthetnek, s ez alatt részt vehetnek a helyi munkákban, megismerhetik a vendéglátók életét. Szombaton pedig a magyarországi (Kárpát-medencei) kezdeményezések részvételével, immár nagyobb körben közös dolgaink kerülnek terítékre.

Tervezett időpont:

2010. június 28. és július 4. között.

Részletek a következő számban, illetve a szervezőktől:

Narancsik Imre és Nagy Eszter

T: 89/350 264 és 30/769 0790

fényposta: tarkabociporta@globonet.hu

GRUNDTVIG TANULÁSI KAPCSOLAT PROJEKT – ÖKOFALVAKKAL

Nemrégiben babiloni zűrzavar hangjai töltötték meg a galgahévízi Galgafarm Ökofalu (www.gaiaalapitvany.hu) társaságának szuterénjében újonnan kialakított teázót. Német (www.siebenlinden.de), osztrák (www.oekodorf.or.at, Mirabell Ökodorf) és olasz (www.torri-superiore.org) és persze magyar ökofalu-lakók próbálták egymással megosztani tapasztalataikat, érzéseiket és tanácsaikat, és megoldásokat is kerestek mind az öko-léttel, mind a világmunkat fenyegető katasztrófákkal kapcsolatosan. Ezt a remek lehetőséget a Grundtvig program tanulási kapcsolat projektek című, tavasszal meghirdetett kiírására benyújtott és elnyert közös pályázatunknak és Sandra Marth-nak a Keimblatt Ökodorf (Ausztria) egyik alapító tagjának köszönhetjük, aki a Global Ecovillage Network levelező listáján keresett partnereket az említett nemzetközi projektben való aktív részvételhez.

A Grundtvig program célja, hogy európai együttműködési tevékenységek révén elősegítse a felnőttoktatás európai dimenziójának kialakulását, és ezzel támogassa a szakmától független, általános ismeretek oktatását, népszerűsítse a felnőttkori tanulást, és hozzájáruljon az élethosszig tartó tanulás minőségének és hozzáférhetőségének növeléséhez.

Projektünk címe:

„Átmeneti Utazás – Fenntarthatóság testközelből”. Ezt mi úgy „fordítottuk” le, hogy a projekt időszak első felében egymást látogatjuk meg és ismerkedünk a különböző megvalósítási módokon, mégis azonos elképzeléseken alapuló ökofalvakkal. Összegyűjtjük és rendszerezük a megszerzett tudást, hogy a projekt máso-

dik felében olyan programsorozatot hozunk létre (ki-ki a maga lokális környezetében) mely mindenki számára közérthetően mutatja be a fenntarthatóságot, az olajválságot és következményeit, a klímaváltozást stb., kiegészítve az adott ökofalu erősségével, mint pl.:

Keimblatt Ökodorf: új tanulási módszerek a gyermekek és a felnőttek számára, integrációs stratégiák (pl. „Bauernhof” – <http://www.youtube.com/watch?v=HWZFKGCAJC0>).

Sieben Linden: ökológiai építészet, ökofalu tervező oktatás, szemináriumok, innovatív módszerek a felnőttoktatásban.

Torri Superiore: biorégionizmus kapcsolása a helyi környezetbe, fejlesztéséhez szükséges, kis léptékű technológiai megoldások, mezőgazdasági munka állatokkal.

Mirabell: Fűvek kulináris és gyógyászati

célra, bevált gyakorlatok a polgári kezdeményezésekre, új tanulási módszerek hatásának értékelése és egyéb tevékenységek a régióban.

Galgafarm Ökofalu / Gaia Alapítvány: biogazdálkodás, kíméletes turizmus, régi hagyományok, modern etikai és az öko-etikai filozófia. Mindez kiegészül Rob Hopkins – The transition handbook (<http://transitionculture.org/>) című könyvben taglalt átmeneti folyamat lépéseivel.

A galgahévízi találkozó a második volt már a sorban. Szeptemberben Sieben Lindenben jártunk. 2010 márciusában pedig az osztrák Keimblatt Ökofaluban vendégeskedünk majd.

Gábor Eszter
gaia@gaiaalapitvany.hu
www.gaiaalapitvany.hu

A képen a résztvevők és a „barátság fája” látható a Galgafarm Ökofalu játszóterén.

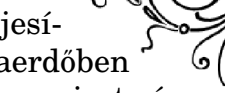

KRISNA-VÖLGYI HÍREK

Sajnos egy egyházi rendezvényünk miatt ezúttal nem tudtunk részt venni a téli ökofalu találkozón, Gyűrűfűn, amelyért mindenki elnézését kérjük. Ha a környezetvédelmi OT-n tervezünk együttes megjelenést, akkor ott újra találkozhatunk.

Januárban megszülettek az első borz-deres és zebu utódok tehenészetünkben. A borz-deres fajtáról érdemes tudni, hogy kialakításánál zebu ősök is szerepeltek, részben innen a sok nemes tulajdonság, amivel ma bírnak. Ugyancsak tehenészetünk foglalozik a régi mechanikus gépek és szerszámok beszerzésével, felújításával. Ezeket ökörerővel lehet üzemeltetni, a javításuk pedig – némi hozzáértéssel – házilag is megoldható. Legutóbb malmokat, szénakelzőket, trágyaszórót sikerült szerezni, de ehhez már egész Európában portyáztunk.

Kertészetünkben ősszel a sütőtök és a sárgarépa igényeinken felül teljesített, így némi almával keverve új terméket állítottunk elő a Govinda Vitamix formájában. A termékkel – üvegcsomagolásban – hamarosan a boltokban is találkozhattok, illetve a Govinda Éttermekben már most is fogyaszthatjátok (www.govinda.hu). Ökovoölgy programunk keretében idén ősszel megrendezzük a III. Fenntarthatósági konferenciát, amelyet immár a KEOP is támogat, egy sikeres pályázatunk révén. Aki érdeklődik a programban nyíló lehetőségek után, figyelje a honlapunkat (www.okovolgy.hu) vagy iratkozzon fel a nagyon népszerű ökológika levelezőlistánkra Rév Szilviánál (rev.szilvia@okovolgy.hu). Lezárult a nádgyökérvíz szennyvíztelepünk féléves próbaüzemi időszaka. A zárójelentés megküldése után kérhetjük a végleges üzembe helyezést. A folyamatosan végzett mérések alapján mondhatjuk, hogy jól vizsgázott a rendszer. A magasabb hőmérséklet mellett még a Balaton szigorú

előírásait is tudta volna teljesíteni, de mivel mi egy energiaerdőben öntözzük el a tisztított szennyvizet, így erre nem volt szükség. A már szokatlanul kemény téli időszakban is nagyon jó eredményeket kaptunk, bár a sok csapadék kicsit megterhelte a fiatal nádágycat. Erdőgazdálkodás terén egy idősebb cseres állományunkat a lehetséges tarvágásos véghasználat helyett természetes felújítással pótoljuk, amelyhez most az első bontóvágást hajtottuk végre. Ugyancsak a természetesebb erdőgazdálkodáshoz tartozik, hogy egy kisebb fekete diós erdőrésztletet most őshonos fafajokra cserélünk (magas kőris fő fafaj, kocsánytalan tölgy, juhar, vadgyümölcs elegy). Mindenki legyen boldog! Gauranga! Baráti üdvözlettel,

Rádhakanta dász (Barsi Attila) és Pártha dász (Pőcze Vilmos – pd@1108.cc)

TERMÉSZETES ÉLETMÓD ALAPÍTVÁNY, AGOSTYÁN

A Gerecsében is rendelt ideje van a télnek. Vastag hótakaró alatt szunnyad a táj, a vetéseink, és a tájban élő emberek gondolatai, terveik, szándékai, álmai. Mert álmodni muszáj. Tavaszig kitart a kegyelmi állapot. Ezalatt gabonáink felkészülnek a szárbaszökkenésre, fáink a rügyfakadásra, és a négy lábú útitársaink is az első zöldre világra hozzák újabb utódaikat.

A Fönnvaló nekünk is megsegíti a következő létformákat, de valamit tőlünk is elvár. Ezért kell álmodni jól, merni nagyot, de tudni való az is, hogy az élet a kis dolgok művészete... Azokat pedig tesszük jól – rosszul, mindennap.

Söpörjünk először a saját portánkon!

Az agostyáni végeken szolgáló derék vitézeink közül Gyuricska Lacira a hosszú

téli esteken rátört a töprengés. Sokáig nem tudta eldönteni, hogy szakrális vagy szociális szolgálatba szegődjön-e az elkövetkezendőkben. A fölkeszülési időben jó társai Kálomista András, Balogh Lajos védték tovább a várat. (Ami köztudomásúlag nem rés, hanem erős bástya a fönntarthatóság frontján, sic!)

Aztán Laci (vagy az élet) döntött: Ipolytól-nyes lett az új otthona.

Megérkezett viszont Zimmermann Dániel, akivel a Téli Élőfalu Találkozón kötöttünk szövetséget (nem „első bálós” nálunk, már ismerte a járást).

Látogatóink főként zarándokok, akik ilyenkor is találnak a spirituális virágoskertben élő hajtásokat, hagyományörző csoportok, akik a Szent László dombon végzik szer-tartásaikat. Jókedvű és nyíltszívű baráti körök a középkori fogadóban, a tűzpadkán és a kemencében sütögetik (bio) pecsenyéküket, alakor búzából lepénykenyerüket, és jó neszmélyi borokat kortyolgatva cserélnek jó gondolatotokat.

Újabb letelepedni vágyó párok is megjöttek területet nézni. Újdonság (vagy nem is annyira az), hogy fölértékelődnek az érték-arányos cserék. Meg kéne vizsgálni a kérdést jobban.

Jó diplomadolgozatos hallgatók is jöttek a Szent István és a Corvinus egyetemekről, igyekszünk hasznos (és „eladható”) tartalmat találni, ha már rászánták az időt. (Tudjátok: „találni és hinni”!)

A kemény mag még megvan. Még bírja, a hideg-hatás itt is biztosan segít a szerencsés tavaszi ébredéshez.

Üdvözlettel és barátsággal:

Czumpf Attila

ZÖLD OT, 2010. MÁRCIUS 25-28., HORTOBÁGY

Közhírré tétetik, hogy a Környezet- és Természetvédő Szervezetek Országos Találkozóján (OT) „... De hol vannak, a tájban élő emberek?” címmel a Magyar Élőfalu Hálózat (MÉH) tagjai szeretettel várnak minden érdeklődőt egy esti beszélgetésre. Akik most úton vannak hozzánk, vagy szeretnének megérkezni végleges, minőségi, biztonságos helyükre, megtalálhatnak bennünket a Hortobágyon is, az „előszobában”. Az esti beszélgetés helyszínéül keresni fogunk egy jó kis csárdát, (kocsmát), amit időben kiplakátolunk.

Szeretettel :

Czumpf Attila, Zaja Péter, Labanc Györgyi

Előzetes jelentkezések:

06-30-663-46-51, 06-30-419-50-80,

okofalu@zpok.hu, bakfitty@t-online.hu

Információ az OT-ról: <http://zoldot.com/>

VISNYESZÉPLAK

Nagy tervekkel vágunk neki az idei évnek. Most, hogy a helyi iskolai oktatás kérdése rendeződött (reméljük immár végleg...), több időnk jut más ügyekre.

A Kápolnánk terve már az engedélyezés szakaszában van. A tavasz folyamán tervezzük elindítani az építést javarészt helyi anyagokból, önkéntes munkával (külsős önkénteseket is szívesen látunk!). Pályázati pénzekre egyáltalán nem számítunk, a visnyeszéplakiak és barátaink adományai-ból biztosítjuk a forrást.

A Visnyeszéplaki Természetvédelmi Terület önkormányzati jóváhagyása is erre az évre tolódot. A kezelési terv elkészült, még némi levelezés a szakhatóságok-

kal s pont kerülhet erre is. Összesen 420 hektár kap majd helyi védeltséget.

A Visnyei Önkormányzat idei tervei között szerepel a „községi faiskola és zöldségeskert” létrehozása (a markóci példa nyomán), aminek egyik eleme lesz, hogy Visnyeszéplakon régi tájfajtaiból útszéli fasorokat ültetünk.

Folytatjuk az útjavításokat is, egyrészt a már meglévő szakaszok javításával, másrészt a még járhatatlan szakaszok kövezésével.

Egy kis segítséget jelenthet a munkánkban, ha... Személyi jövedelemadója 1%-nak felajánlásakor gondol ránk, s ezzel is támogat bennünket! Adószámunk: 18764978-1-14, a kedvezményezett neve: Visnyeszéplaki Faluvédő és Közművelődési Egyesület.

namzi

KISTERMELŐI RENDELET: HAMAROSAN MÓDOSÍTIJÁK A CIVILEK KEZDEMÉNYEZÉSÉRE

Az Élőfalú Hálózat Hírlevelének előző (82.) számában beszámoltunk arról, hogy civil szervezetek kezdeményezték a kistermelői élelmiszertermelés, -előállítás és értékesítés feltételeiről szóló 14/2006. (II.16.) FVM-EüM-ICsSzEM együttes rendelet (kistermelői rendelet) módosítását. A javaslat ésszerűsítene a kistermelőkre vonatkozó élelmiszerfeldolgozási és -értékesítési szabályozást. A módosítás tervezetét a Szövetség az Élő Tiszáért Egyesület (SZÖVET) és a Védegylet bocsátotta vitára, jelenleg 53 civil szervezet támogatja. Az alábbiakban a kezdeményezés jelenlegi helyzetéről számolunk be.

A SZÖVET egyeztetést indítványozott a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Mi-

nisztériummal (FVM). A SZÖVET mellett az Ökotárs Alapítvány, a Védegylet, továbbá a Falusi és Agroturizmus Országos Szövetsége képviselői kértek és kaptak konzultációs lehetőséget Dr. Süth Miklóstól, az FVM szakállamtitkártól. A megbeszélésen a civileket tájékoztatták arról, hogy a javaslatok nagy többsége mellett az FVM is kiáll, azok elfogadását indítványozta. A módosítási javaslatok egy részét azonban ki kell hagyni, mert más jogszabályt is érint. Ilyen a termelői vásár kategória, amit a piacokról és vásárokról szóló 55/2009. (III. 13.) Korm. rendeletbe, illetve a vásári, piaci és vásárcsarnoki árusítás közegészségügyi szabályairól szóló rendeletbe (59/1999. [XI. 26.] EüM rendelet) kell majd behelyezni. A kistermelői pálinka értékesíthetőségének ügyét pedig a jövedéki adó törvény keretei között kell először rendezni.

A kistermelői nyers hús értékesíthető lenne a módosítás után. Szakértői egyeztetések folynak egyelőre arról, hogy a hús hazaszállítását a vágóhídról hogyan lehetne minél egyszerűbb módszerekkel megoldani. A jelenlegi szabályozás szerint a vágást követően kötelező a hűtőlánc fenntartása. Kistermelők azonban gyakran nem engedhetik meg maguknak, hogy hűtőkocsival szállítsák el a nyers húst. A civilek javaslatokat dolgoztak ki arra, hogyan lehetne egyszerű, olcsó és életszerű megoldásokkal garantálni az élelmiszerbiztonságot a szállítás közben. A kistermelői rendeletmódosítás hatályba lépése a jelenlévő minisztériumi szakértők szerint még a kormányváltás ideje előtt várható. Ütemezésük szerint heteken belül közigazgatási egyeztetésre kerülhet, majd társadalmi egyeztetések lesznek. Ebben nagyon számítunk mindenki aktív közreműködésére!

Időközben a SZÖVET pályázati támogatást nyert az Ökotárs Adományi programból a magánlakóházi szintű Jó Higiéniái Gyakorlat Útmutató kidolgozására. Ez kötelező EU-s szinten, s egyszerű, a hagyo-

mány és rugalmasság elveit követő szempontokat írna le, hogy a hatóság ne az ipari szintű követelményeket kérje számon a kisléptékű előállítóktól. Pl.: ne kelljen 2 méteres belmagasságot biztosítani egy kicsi parasztházban; a tanyán élők bevizsgált vize is használható legyen az előállításához, ne csak a közüzemi

vezményt kap, számlaadási kötelezettsége van-e stb. Egy-két hónap múlva a tisztázó kérdésekre adott válaszokat is feldolgozva beszámolunk az eddigi anyagokból leszűrhető hihetetlenül érdekes képről. Német kapcsolatot nagyon keresünk! *Aki tud olyan szakértőt, aki a kistermelőket érintő németországi szabályozásra vonatkozó kérdéseket meg tudja válaszolni, kérjük jelezze az info@elotisa.hu címen!*

Szabadkai Andrea
Szövetség az Élő Tiszáért

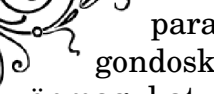
HELYI GAZDASÁG = ÉLŐ FALU

A National Geographic Magazin 2010. januári számában megjelent Szatmár riportához számtalan polgármesterrel, vállalkozóval beszélgettem a térség jövőképeiről. Különösen érdekes volt számomra a túristvándi polgármesterasszonnyal, Lakatosné Sira Magdolnával való találkozás, ő ugyanis egy helyi piac létrehozásán fáradozik. Az alábbiakban a vele készült beszélgetésből szemezgettem.

„Családanyaként tudom, hogy egy település pont úgy működik, mint egy családi vállalkozás: vannak állandó kiadásai, illetve bevételei. Kiszámoltuk, hogy összesen mekkora jövedelmük lehet az itt élőknek egy hónapban. Pessimista becslések szerint, – azaz csak azokat a bevételeket számolva, amelyekről az önkormányzat tud, mint a gyes, a segélyek, a nyugdíjak, a családi pótlék, a havi bérek –, minimálisan havi 20 millió forintról beszélhetünk” – vág bele Lakatosné Sira Magdolna. „Ennek körülbelül 30 százaléka élelmiszerre megy el, mert az elmúlt évtizedek rossz gazdaságpolitikája következtében ma már a falu is külső forrásra szorul, hogy ellássa magát. Nincs már a falusi

csatornás víz; a magánházi előállítóknál egy konyha is elegendő legyen időbeni elkülönítéssel, ne kelljen kisüzemet csináltatni ahhoz, hogy pl. lekvárt készítsünk, s értékesíthessük.

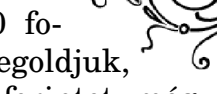
Jelenleg kérdőívek és civil együttműködő partnereink segítségével nemzetközi összehasonlítást végzünk arról, hogy más tagországokban milyen lehetősége van a kistermelőnek értékesítés és termékelőállítás terén, milyen adómentességet és adóked-

parasztudvarokon jószág, nem gondoskodnak a családok arról, hogy önmagukat ily módon próbálják meg ellátni” – teszi hozzá az ötgyermekes fiatal nő.

Ennek több oka is van: egyrészt nem rendelkezik mindenki megfelelő földterülettel. Másrészt a biztosabb megélhetés reményében az emberek próbálnak inkább alkalmazottként elhelyezkednek. Harmadrészt pedig úgy beszűkült mára már a piac, hogy a helyi kistermelők nem tudnak hol értékesíteni. „Tíz csirkéért senki nem fog idejönni Juliska nénihez, akinek ennyi felesleg termelődne a gazdaságában, így inkább ő sem foglalkozik vele” – magyarázza a polgármesterasszony. Túristvándi ily módon eljutott oda, hogy mindössze 4 tehene van, miközben rendelkezik 600 hektár legelővel. Mivel nem tőkeerős emberek foglalkoztak szarvasmarhával, hanem inkább olyanok, akik ebből egészítették ki a jövedelmüket, egy-két év bizonytalanság elég volt ahhoz, hogy ne akarják tovább tartani a jószágot. A falu első asszonya nagy problémának látja, hogy lassan felnő egy olyan generáció, aki már nem is látja, hogyan tevékenykedtek a falusi ház körül a szüleik, mert mire ők megszülettek, e tevékenységek már megszűntek.

Az önkormányzat ezért elgondolkodott azon, hogy hogyan tudná az élelmiszerre költött, éves szinten legalább 72 millió forintot a faluban tartani. Ekkor született a helyi szükségletekre épülő piac ötlete. Hogy hogyan tud egy helyi szövetkezet versenyképes lenni a multikkal szemben? „Nagyon egyszerűen. Gyakorlatilag a mezőgazdaság minden területén az a helyzet alakult ki, hogy olyan sok értékesítési láncon keresztül jut el a termelőtől a fogyasztóig a termék, hogy a termelő gyakorlatilag nem kapja meg még az önköltséget sem, miközben a fogyasztó drágán jut hozzá. Például: a supermarket akciósan 900 forintért hirdeti a sertés hús kilóját, miközben jelen pillanatban az élő sertés kilójá-

nak önköltségi ára 350-400 forint. Ha mi ezt helyben megoldjuk, és adunk a termelőnek 600 forintot, még a piacot működtető szövetkezetnek is jut nyereség, a fogyasztónak pedig nem kell elutaznia sehova, helyben megkapja a nagyáruházakénál sokkal jobb minőségű árut.”

A helyi piacok létrehozásához megvan már a törvényi szabályozás: egy 2006-os egészségügyi, földművelésügyi és szociális minisztériumi közös rendelet meghatározza a kistermelők saját háztartásában feldolgozható termékek, áruk mennyiségét. A rendelet pont azt a helyzetet szabályozza, amikor a termelő közvetlenül juttatja el áruját a fogyasztónak.

„Ahhoz, hogy az eladással ne Juliska néni és Pista bácsinak kelljen foglalkoznia, egy szociális szövetkezetet hoztunk létre 2009 elején. Legfőbb feladata, hogy megszervezze a folyamatos áruellátást, és kövesse, hogy mikor, mire van igény” – mondja Lakatosné Sira Magdolna. Az önkormányzat feladata pedig a piactér kialakítása: olyat álmodtak, amely nyáron a turistákat látványpiacként is kiszolgálja majd.

Az embereket képzéseken próbálják felkészíteni arra, hogy milyen minőséget kell ahhoz garantálni, hogy beszállítói lehessenek a szövetkezetnek. Az önkormányzat pedig jelenleg pályázatokon igyekszik forrást találni a piac megépítésére, amelyet működtetésre ingyen adnak majd át a szociális szövetkezetnek. A szövetkezet feladata, hogy biztosítsa a folyamatos áruellátást, ha ügyesek, raktározni se feltétlenül szükséges.

Reményeik szerint a beruházás egy-másfél év múlva valósul meg. Ami biztosan kapható lesz már a kezdetektől az a csirke- és sertés hús, különféle feldolgozott sertésáru: mint kolbász, szalonna, levestésztafélék, zöldség, gyümölcs, valamint lekvár és méz.

„Akárhol jártam külföldön, mindig tanácsolták, hogy menjek el a helyi piacra. Ahol még nem is feltétlenül volt olcsóbb

az áru, mint egy nagyáruházban, de nyugaton az emberi munka értékét megfizetik. Mi nem akarnánk drágábban adni semmit sem, egyszerűen csak azt szeretnénk, hogy az a pénz, ami kikerül a faluból, maradjon helyben. Mert az a család, amelyik például előállítja a település csirkehúsát, ott a hölgy, ha keres egy kis mellékest, biztos, hogy többször megy el a fodrászhoz is, mint most, azaz multiplikátor hatást tud kifejteni a település gazdaságán belül” – érvel a 770 lelkes falu első asszonya.

Szekér Szimonetta

A FENNTARTHATÓSÁG ELŐÖRSEI: KUTATÁSOK, KONFERENCIA ÉS HÁLÓZATÉPÍTÉS

Korábban beszámoltunk már a hírlevélben arról, hogy a jövő nemzedékek országgyűlési biztosa (JNOB) 2008-ban programot indított *A fenntarthatóság előörsei* címmel. Most ennek a munkának a legfrissebb eredményeit mutatjuk be.

A megvalósításban a JNOB-val együttműködő két egyetemi kutatócsoport az Eötvös Loránd Tudományegyetem Társadalomtudományi Karán, *Takács-Sánta András*, illetve *Lányi András* vezetésével dolgozik. A *Takács-Sánta András* vezette kutatócsoport 2009 januárja és októbere között kilenc helyi kisközösséget látogatott meg. A következő helyeken járt a kutatócsoport: *Gyűrűfői ökofalu*, *Istenkúti közösség*, *Krisna-völgy*, *Magfalvai MAG csoport*, *Nagykörűi közösség*, *Nagyszékelyi közösség*, *Szegedi Védegylet-csoport*, *„Tettek Mezeje” lakóközösség (Budapest)*, *Visnyeszéplaki előfalu*. A terepmunka legfontosabb kö-

vetkeztetéseiből néhányat az alábbiakban emelünk ki:

- * A vizsgált helyi kisközösségek alapítói, meghatározó személyiségei szinte kivétel nélkül diplomások, sőt, nem egyszer a közösség összes tagjára igaz ez. A falusi kisközösségek tagjai is nagyjából eredetileg városiak voltak.
- * A sikeres közösségekben nem egyszer fontos összetartó erő a vallás. Ahol közösségi szinten nem az, ott is a tagok jelentős része egyénileg jellemzően vallásos, vagy kvázi-vallásos.

- * A vizsgált kisközösségek kapcsolata a helyi önkormányzattal vegyes képet mutat, méghozzá úgy tűnik, hogy a településméret függvényében: míg a kisebb települések esetében a korrekt, együttműködő kapcsolat a jellemző (a vizsgált kisközösségek egyes tagjai nem egyszer az önkormányzatnak is tagjai), nagyobb településeken inkább konfliktusokat tapasztaltunk a kisközösség és az önkormányzat között.
- * A vizsgált közösségek és a többi helyi lakos kommunikációja nem egy-

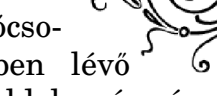

szer hagy maga után kíván-
nivalót. Így viszont nehezen át-
járható fal épül a közösség és a helyi-
ek közé, ami nehezíti a közösség bő-
vülését, illetve sikeres működését.

- * A jelenlegi közoktatási rendszer nem készíti föl a gyerekeket a kisközösségi, ökológikus életformára, sőt, akár ellenséges is lehet azzal szemben. Egyes vizsgált közösségekben saját iskola fenntartásával, a gyerek magántanulónak tételével, valamint a közösség által szervezett előadásokkal próbálnak védekezni ez ellen.

A Takács-Sánta András vezette kutatócsoport a JNOB támogatásával kidolgoz egy *kézikönyvet*, illetve egy interaktív *honlapot*, melyek a fenntartható életmód legfontosabb területeit, jó példáit mutatják be. Ezek segíthetnek, hogy a közösségek egymástól tanuljanak, illetve új kezdeményezések indulhatnak az összefoglalt tudásanyagra támaszkodva. A kézikönyv, illetve a honlap megjelenése 2010-2011-re várható. 2009-ben elkészült a kézikönyv szerkezete (tartalomjegyzéke), kidolgozásának módszertana és egy fejezete, amely a fenntartható helyi vízgazdálkodás témáját járja körül.

A *Lányi András* vezette kutatócsoport *örégi, nógrádi, közép-tiszai, szatmári és beregi településeken* összesen mintegy 200 interjú készített, melyek tanulságait esettanulmányok sorozatában ismertette, s ezekre épülő összegző jellegű elméleti tanulmányok készülnek. Az elvégzett kutatás fő következtetése kimondja: A fenntarthatóság feltételeinek megfelelő, azaz alapvetően helyi forrásokra építő; a helyi közösség önrendelkezésének gazdasági alapjait megteremtő; környezetbarát; az ott élőknek munkát, perspektívát, megfelelő életminőséget biztosító vidékfejlesztés lehetőségei ma Magyarországon nem adóttak. Az óriási mértékben koncentrált, túlnyomó

részt nemzetközi befektetőcsoportok és hálózatok kezében lévő élelmiszerkereskedelem, -feldolgozó- és vendéglátóipar az erő pozíciójából tárgyal beszállítóival szemben. A hazai mezőgazdasági termék kiszorul bel- és külföldi piacra. Az élelmiszerfeldolgozás és -kereskedelem állami szabályozása gyakorlatilag lehetetlenné teszi a háztáji, kisüzemi, helyi termék legális megjelenését a helyi piacon az ésszerűtlen adminisztratív, higiéniai és egyéb jogszabályok által. A támogatási rendszer szinte kizárólag az intenzív nagyüzemi termelést teszi rentábilissá, függetlenül a helyi adottságoktól. A falusiak többsége felhagyott a főfoglalkozású mezőgazdasági tevékenységgel, és városi munkalehetőségének elvesztése sem ösztönzi arra, hogy földdel vagy állatokkal foglalkozzék, látván, hogy ezek a tevékenységek komoly tőkeerő nélkül nem kifizetődőek. A helyi közösségi vállalkozások számára jelenleg a tapasztalatcsere, az átláthatatlan jogi környezetben való eligazítás, a jogszabályok módosításáért indított mozgalom, az adózási és támogatási rendszer módosítása jelenthet segítséget.

Május 6-7-én konferenciát szervezünk, melyre elsősorban azokat a kezdeményezőket invitáljuk, melyek megpróbálnak valamilyen kiutat találni a jelenlegi áldatlan állapotokból. A konferencián bemutatkoznak helyi közösségi gazdaságfejlesztési vállalkozások; szövetkezeti kezdeményezések; a kulturális hagyományokra alapozó helyi fejlesztések; biogazdák; élőfalvak és országos gazdasági hálózatépítő kezdeményezések. A kétnapos konferencia reményeink szerint alkalmat ad az ismerkedésre, tanulásra és új lendületet ad a helyi kezdeményezések együttműködésének. A konferenciával kapcsolatos friss híreket a jno.hu/kozossegek honlapon lehet nyomon követni.

Kajner Péter

GEN HÍREK

**Ökofalvak és fenntartható életmód,
európai konferencia
(Damanhur, Olaszország,
2010. július 6-11.)**

Ez a konferencia (a globális válság ürügyén is) egy egészségesebb, teljesebb élet irányába kíván mutatni, mind az emberek, mind bolygónk számára. A jelenleg működő ökofalvakat olyan központoknak is tekinthetjük, amelyekben egy fenntartható és tisztességes élet módjait kutathatjuk, tanulhatjuk. Az eseménynek otthont adó Damanhur is egy ilyen példaértékű közösség. A konferencia egyrészt az európai ökofalvakban történt legújabb fejleményekről szól, másrészt az együttélés szempontjából fontos kérdésekkel kapcsolatos csoportos műhelymunkákról (pl.: részvételi vezetőségek, közösségi élet strukturálása).

Az elmúlt 35 évben, Damanhurban élőknek az egyéni és közösségi gyarapodás mellett a közös gazdaságot, a különböző érdekek egyesítését és az ott felnövekvő generáció bevonását is meg kellett oldania.

A konferencia díja *500 EURO*, de *350 EURO*-s csökkentett díjat is lehetséges fizetni, ha az indokolt.

Ezen felül az étel és szállás díja, szobákban: *500 EURO*, saját sátorban: *125 EURO*.

HÍREK, PROGRAMOK

**CSÜTÖRTÖKI ISKOLA
IX. PROGRAMSOROZAT,
2010. TAVASZI FÉLÉV**

A Csütörtöki Iskola alkalmi olyan civil fórumok, ahol az értelmes beszéd, a párbeszéd, az igényes közgondolkodás módszerével keressük az okokat, magyarázatokat és válaszokat.

A tavaszi félév tematikája: az alternatív jövő – a jövő alternatívái.

Előadásaink kezdési időpontja: 17 óra.

Helyszín: 1088 Budapest, Ötpacsirta u. 2., MÉSZ székháza.

2010. március 18.: **Dr. Vida Gábor, akadémikus:** *A fenntarthatósági dilemma (reális veszélyek előtt az emberiség).*

2010. április 8.: **Szabó Gellért, a Magyar Faluszövetség elnöke:** *Faluközösségek.*

2010. május 6.: **Hetesi Zsolt, asztrológus, fizikus:** *A felélt jövő.*

Kredit: 0,5 pont

Az előadáson való részvétel előzetes regisztráció és kreditigazolás kiadása nélkül ingyenes.

BOLYAVÁRI ESTÉK, 2010 TAVASZ

Február

28. Kiszabábu égetés – télűző teremő játék (vasárnap, indulás Moszkva térről, dél-előtt 9 órakor)

Március

12. Lengyel László: Egy év eseményei

13., 15. Kirándulás a Bükk-fennsíkra (13. szombat, 15. hétfő).

Szervező: Pongrácz Zsolt. Budapestiek jelentkezése Panninál.

19. Közgyűlés

22. Tavaszi napéjegyenlőség köszöntése a Cédrusnál (hétfő, indulás Moszkva térről, délután 6 órakor)

26. Rados György: □ A rákbetegségről nagyon másképp / Új Germán Medicina

28. Kiszabábu égetés – télűző teremő játék (vasárnap, indulás Moszkva térről, dél-előtt 9 órakor)

Április

1-6. Kenuval a Bodrogtóközben, jelentkezés Isvánál (csütörtök-kedd, közte Húsvét!)

9. Varga Csaba: Az elme eredete

23. Kovács László Béla: Új medicina, ami megváltoztatja gondolkodásunkat

25. Kovács László Béla: Lélekfestészet. Találkozó Budakeszin, Szabó Csilláéknál, kezdés délelőtt tíz órakor

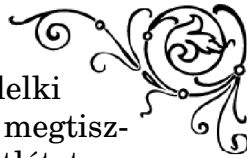
Május

7. Bogár László: Válaszúton?

21. Pető Imre: Eleink műveltsége, szkíta kézművesség

22-24. Pünkösdi kirándulás (Valószínű torockói kirándulás, pontosítás később!)

Tisztelettel meghívunk és szeretettel várunk minden jó szívvel érkező ismerősünket-barátunkat, aki úgy gondolja, hogy szüksége van az itt látható-hallható,

baráti szervezésű szellemi-lelki táplálékra, és részvételével megtisztelteli, gyarapítja a közös együttlétet.

Előadásainkról (általában) CD/DVD felvétellel készül, amiket Yorgos Mestertől (T.: 30/981-17-99) lehet megvásárolni.

BolyaFészek: 1067 Budapest, Csengery utca 62/b. Fsz. 1. Távbeszélő: 312-68-77, Panni: 20/237-33-20,

távlevél: bolyanyo@freemail.hu és bolyapo@gmail.com

A gyűrűfüi Veronika Erdei Iskola több új programmal gazdagodva,

szeretettel várja a természetet, hagyományainkat, környezetbarát életmódot jobban megismerni vágyó iskolai osztályokat. Bővebben: www.gyurufu.hu/erdeiiskola.

Élet pénz nélkül, Angliában

Egy évvel ezelőtt Mark Boyle elismert üzletember volt, bankszámláján tetemes mennyiségű pénzzel és nagyszerű kilátásokkal. Manapság egyetlen fillérje sincs, egy mezőn elhelyezett lakókocsiban él. A brit férfi meguntta régi életét és elhatározta, radikálisan megváltoztatja azt. Dióból csinál mosószert, napelemes lakókocsiban él. Történetéből könyvet ír.

Mark a Gandhi című film hatására kezdte kidolgozni a sokak számára kissé furcsának tűnő tervet. „Teljesen megváltoztatta a gondolkodásomat. Először arra gondoltam, hogy az üzleti életben 'tisztességes leszek', de be kellett látnom, hogy ez a lépés nem az, amit kerestem. Egyszerűen nem volt elég. Az egyetlen, amit tehettem, hogy feladom az anyagias világgal folytatott küzdelmet, és közelebb kerültem a természethez.”

Forrás:

http://www.hirszerzo.hu/cikk.dobbenetes_valtozas_penz_nelkul_el_egy_eve_-_pocegodrot_as_semmije_nincs_az_egykor_gazdag_ferfinak.131587.html

Termeld meg az élelmed!

A brit kormány 2030-ig szóló mezőgazdasági stratégiáját ismertette egy oxfordi konferencián. Sok egyéb mellett ilyen kezdeményezéseket is támogatna a brit kormány:

Öko-árucímkék

Az áruk felcímkézése során új, lényegi információkat kell közölni, ilyen például a fair trade (méltányos kereskedelem) vagy a food miles (élelmiszer-mérföldek), előbbi a kisemmitelt termelők termékeinek korrekt árszinten történő megfizetésére utal (gyakran a nyomott piaci áron felül), utóbbi azt jelzi, hány mérföldet tettek meg az összetevők (vagyis mennyire szennyezték szállításukkal a környezetet), mire elkészült belőlük az adott termék.

„Termeld meg az élelmed” - mozgalom

A kormány szeretné, ha a terményeket a maguk szezonjában vásárolnák az emberek és az áruházak, amivel kevesebb lenne a szezonon kívüli, energiaigényes termelés. A program tanfolyamokat indítana az elhízás veszélyének kitett családok számára és segítene abban, az állampolgárok és közösségek földhöz jussanak, hogy megtermelhessék saját élelmiszer-szükségletüket. Egy Földbank létrehozása is felmerült, amely közvetítene a termelő közösségek és a földtulajdonosok között.

Forrás: http://www.piacessprofit.hu/klimablog/fenntarthato_fejlodes/harcban_a_szupermarketek_es_a_gazdak.html

ZDay

Szeretnék meghívni Téged és kedves barátaidat az idén is megrendezésre kerülő ZDay rendezvényre, melyet a zeitgeisthungary.com hivatalos magyarországi chapter közössége szervez.

Helyszín: ELTE (részletesen később)

Időpont: 2010. március 13.

A napi program menete:

10:00 - A rendezvény megnyitása

10:15 - Orientation Presentation vetítése narrátorral (1:45)

12:00 - Ebédszünet (1:15)

13:15 - Dr. Gyulai Iván előadása (2:00)

Zsigerbeszéd című sorozata megtekinthető:

<http://vimeo.com/channels/zsigerbeszed>

15:30 - Dr. Honti László előadása (2:00)

Rövid videók megtekinthetőek róla:

http://www.youtube.com/view_play_list?p=9D5D6F983A4E096E&playnext=1&playnext_from=PL

17:30 - Kérdezz-felelek az eseményen elhangzottakkal kapcsolatosan

18:00 - Folytatásként egy vendéglátó ipari egység meglátogatása, ahol az előadásokon elhangzottakról lehet beszélgetni (pl. Art-Katakomba)

Amennyiben a program felkeltette az érdeklődésedet szeretettel várunk, részvételi szándékodat kérjük a következő címen jelezd, hogy tudjuk hány férőhelyes termet foglaljunk.

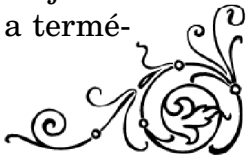
http://zday2010.org/zday-events/events?filter_country=Hungary&option=com_events&view=events&Itemid=58

AJÁNLÓ

Anasztázia Tanításai

(Zengő Cédrusok könyvsorozat)

A könyvsorozat szerzője, Vlagyimir Nyikolajevics Megré, aki eredetileg turistáknak szervezett fizetős expedíciókat, 1994-ben találkozott Anastáziával, egyik szibériai expedíciója során, amikor az Ob folyón hajózott. A nő megmutatta neki a szibériai tajga igazi arcát, hogy hogyan lehet élni a vadonban megművelt föld és emberi épületek nélkül, és felfedte előtte saját és ősei életfilozófiáját, gondolatokat a termé-

szetről és benne az emberről, Istentől, a világmindenségről, egészen részletekbe menően, beleértve az életmódot, az oktatást, a párkapcsolatokat és az

étkezést is.

Megré később nyolc könyvet is írt Anasztázia segítségével, amiket azóta már több, mint húsz nyelvre lefordítottak, és bejárták a világot. A könyvek azzal, hogy lefestették egy a földhöz közel álló, tiszta életmódot élő közösség képét, igen inspirálóan hatottak több országban is. „Anasztázia központok” találhatóak Európa szerte, de ezen felül az Egyesült Államokban, Ausztráliában és a Közel-Keleten is. Magyarországon még nem jött létre ilyen település, de egy közösség már igen, amelynek honlapját az alábbi címen lehet elérni:

www.anasztazia.hu.

Anasztázia gondolatai persze szülőhazájukban váltották ki a legnagyobb hatást. A könyvek kiadása után következő tíz évben több mint 150 önfenn tartó település jött létre, átlagosan száz család részvételével. Elérték továbbá, hogy törvénybe iktassák az egy hektárnyi területen gazdálkodni szándékozók, szabad földhasználati jogát.

Rosta Gábor: A városi tanya
(Leviter Kiadó Kft, 2009,
193 oldal, 2450 Ft)

A városi tanya nem egy szokványos, öko háztartási praktikákból álló gyűjtemény, habár a tartalomjegyzékbe lapozva, első ránézésre talán annak tűnhet. A könyv erősségét és hiánypótló jellegét a balkonkertészkedésről és a közösségi kertekről szóló rész adja, amelyben Rosta Gábor bemutatja, hogy megfelelő tervezéssel és szervezéssel lakásunkban, erkélyünkön, vagy jobb esetben társasházunk udvarán is sokféle zöldséget, gyümölcsöt termeszthetünk, ráadásul egy kis szerencsével még jó kis lakóközösség is formálódhat a kert vagy a cserép köré. Mivel a szerző láthatólag komplex módon próbálja bemutatni a városi lakóteret, helyet kapnak máshonnan is ismerhető, környezetkímélő takarítással, energiahasználattal és közlekedéssel kapcsolatos gyakorlati információk is. Így némileg csalódottan vehetjük tudomásul, hogy helyszűke miatt csak ízelítőt kapunk a kertészkedésről.

A könyv honlapján (www.avarositanya.hu) egy városi közösségi kert kialakulásáról is olvashatunk.

FILMAJÁNLÓ

Franny Armstrong: A hülyeség kora

„A természet által százezer év során kialakított klímát az emberi társadalom rontotta el néhány száz év alatt, ezért a mi felelősségünk visszafordítani a romló folyamatot.” - írja Láng István, a Magyar Tudo-

mányos Akadémia tagja, Széchenyi-díjas kutatóprofesszor.

A hülyeség kora egy dokumentumfilm arról a jövőről, amelynek eljövételét minden áron meg kellene akadályoznunk. A film 2055-ben, egy pusztulásra ítélt világon játszódik. Főszereplője arra keresi a választ: „Miért nem mentettük meg a Földet addig, amíg még lehetőségünk volt rá?”

De mit ér egy film, amikor nyakunkon van a globális katasztrófa? Erdőtüzek, árvizek, viharok és szélsőségek. Tomboló természet és kiszolgáltatott emberek.

Tényleg, miért nem mentjük meg a Földet addig, ameddig még lehet? Vagy valóban a hülyeség korát éljük?

Önellátás honlap

www.onellatas.info

A honlap célja az önellátáshoz és túléléshez szükséges gyakorlati tudásanyag összegyűjtése és közkinccsé tétele azok számára, akik egy fenntarthatóbb, önállóbb életet szeretnének élni, és az ehhez szükséges feltételeket szeretnék megteremteni. Az oldal jól átlátható rendszerben közli az ismereteket, amelyek még ugyan ritkásak, de reméljük (közös segítséggel) hamarosan felszaporodnak.

Vége a világnak

Vagy csak az olajnak? Richard Heinberg könyve („The Party's Over”) a mostani energiapazarló életformánk közeli végét

jósolja meg. A kétszáz éve tartó olajbulinak ugyanis mindenképp vége, rajtunk csak annyi áll, önként vetünk

véget neki vagy kényeszerből – üzeni nekünk a szerző. Az Irak elleni támadást egyértelműen a források megszerzésére irányuló, eljövendő háborúk előfutárának tartja, amelyek óhatatlanul és igen hamar bekövetkeznek, ha nem fejlesztjük ki az új energiaforrást.

Látomásában a nagyvárosok „összemennek”, kisebb városok alakulnak ki a helyükön, mert az emberek kénytelenek lesznek közelebb húzódní az élelemforrásokhoz és a vízhez, az elektromos áramot szövetkezetek szolgáltatják majd, és visszatér a

bicikli és a gyaloglás korszaka.

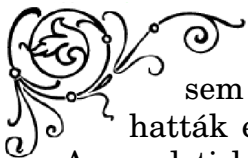
Forrás: www.fuggetlen.hu

ÚTI BESZÁMOLÓ

T. Kovács Áronnak volt szerencséje Európában több ökofalut meglátogatni. Úti beszámolóját cikksorozat formájában közléteszük a Hírlevélben, ez immár a 3. rész.

Matavenero, Spanyolország - Leon

Matavenero a Leon környéki hegyekben lévő kihalt falvak egyike (1000 m magasan), amelyet közel húsz éve élesztett újra egy svájci csoport. Eleinte indián sátrakban (tippikben) laktak, sorra újították fel a kőházakat, először az iskolának való épületet. A hely félreeső, a terület senkinek

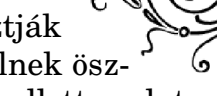
sem kellett, így szabadon foglalhatták el, kedvük szerint lakták be.

Az eredeti kezdeményező csoport egy része idővel elköltözött.

Ma a falu kb. 25-30 házból áll, 60-70 személy lakja állandó jelleggel. Az épületek közt van egy közös konyha, vendégszállással, iskola, mellette bolttal, kocsmá, pékség, közösségi teremmel, egy iroda és egy szuvenírbolt. Ez utóbbiban helyben készült gyöngydíszek, faragványok, gyertyák, dzsemek, valamint kívülről beszerzett áruk vannak, a kulcsot mindig el kell kérni.

Az élelmiszerboltban száraz ételek, zöldségek, gyümölcsök, magok, lekvárok, stb. megtalálhatóak, de ruhák is kaphatóak. Európában kell fizetni mindenkinek, a nyitva tartása hetente háromszor 2-2 órányi, rendkívüli esetekben hosszabb. A bolt az „iskola” terméből nyílik, itt két könyvespolc található, bármikor elérhetően. Régen 10-15 gyerekkel 3-4 tanár foglalkozott, ma az iskolát már nem használják, a piszkos gyerekek csurdén szaladgálnak mindenféle. Az alatta lévő szinten, a közös konyhában egy főzőkályha és egy mosogató van középen, egyik felében leülő (étkező-olvasó) sarokkal, másikban kétszintes, matracos fekhellyel, kb. 8-10 személy részére.

A kocsmá egy állandó forgalommal bíró találkozó hely, bárpulttal, néhány asztallal és egy körbeülő paddal berendezve. Itt kérésre szinte bármit felszolgálnak: kávé, dobozos tejjel vagy szójatejjel, teát, sört, bort, szörpöt, vizet, akár szendvicseket is, mindent rögtönözve készítenek el. Kisebbségi csoport számára itt oldják meg az étkezést is, a kiosztott bónokat lehet becserezni ételre vagy italra, néha tésztára is. Ilyenkor a hely túlszűfolt, nincsen megoldva a leülési lehetőség. A kocsmá falán található egy hirdető tábla, meg egyéb kiírások, elég áttekinthetetlenül. Régi fényképek is találhatóak, albumokba rendezve, a falu újraélesztésének történetével. A kocsmá mellett van egy tábortűz rakó

hely, itt beszélnek meg és osztják szét a közös munkát, itt gyűlnek össze néha este, dob és gitár mellett mulatni. Nem jellemző a túlzott alkoholfogyasztás, de a társaság nagy része dohányzik. A faluban lévő boltok és kocsmá működtetése nem történik hivatalosan, senki nem megy oda ellenőrizni őket. A beszédett haszon talán magánkézbe kerül.

Van még a faluban egy „kicsinetta” nevű magánház, ahová délutánonként be lehet térni, otthonos körülmények között meginni egy üdítőt, enni egy szendvicset vagy tésztát, pipázni vagy éppen társasjátékot játszani. A házigazdák nagyon kedvesek, érdekes, hogy saját otthonukban fogadják a vendégeket.

A falu irodájának működtetése az elején igen fontos volt, itt található az egyetlen telefon, mobiljel nincsen a faluban. Minden nap délután egy órán át egy szolgálatos öreg várja a hívásokat, aztán értesíti a keresetteket. Eleinte felírták, ki mennyit beszélt, ma már pénzürmés telefon biztosítja a tisztességes használatot.

A faluhoz tartozik egy nagyméretű kempinghely, sátorhelyekkel, egy kupola-építménnyel, ideiglenesen kiképzett kerti konyhával, nap-tusolóval és öko-budival ellátva. A faluban számos helyen van kinti budi, nem sokban különbözik a hagyományos megoldástól: a török típusú budiba komposztot (általában avart) kell szórni a használat után. Nincsen megoldva a szelölőzése, nem túl kellemes a használata, de hatékony. Angol vécét talán nem is használnak. A vízellátás rendszerük eléggé komplex, de nem tökéletesített. Az ivóvíz egy csatornán keresztül folyik be a falu felső részébe, itt egy nyitott medencében is össze van gyűjtve. Innen vezetik a föld színén lévő műanyag csövekben a házakhoz, ki-ki a maga megoldása szerint. A kemény talaj miatt nem tudják a csöveket földbe ásni, télen néha el is fagynak. Igyekeznek a vizet többször felhasználni, a nagy terepszint különbségek ezt könnyen lehető-

vé teszik.

A lakások fűtését kicsi vaskályhák-
kal oldották meg, néha alkalmaznak téglakő-cserép kályhákat is. A házakat saját napelemekkel látták el, egymástól függetlenül használják világításra, technikai cikkek működtetésére, hűtő és mosógép meghajtására (ez utóbbit csak hideg vagy előmelegített vízzel használják). Bár a falu környékén számos szélkerék van, ezeket egy cég telepítette, az államnak adják el a termelt áramot, a falunak csupán a bért fizetik a területért.

A házak újraépítésénél, bővítésénél általában egyszerű, de kirívó megoldásokat választottak, eléggé igénytelen kivitelezési móddal. A nehéz terepviszonyoknak is köszönhetően ez rendezetlenné teszi a falu összképét. A meredek lejtő, a nagy szintkülönbségek és távolságok áthidalására számos ösvény szolgál, közöttük a tájékozódás kissé nehézkes. A házak itt-ott szét-szórta foglalnak helyet, közöttük kicsi teraszokon kertek, kiülők, régi romok vannak. És rengeteg szeder mindenhol, uralja az egész tájat, a szelídgesztenyével együtt. Ezt a barátságtalan környezetet még fokozza az alapkőzet nagy grafittartalma, ami miatt minden fekete, mocskos, az ember pillanatok alatt összekeni magát.

Ott tartózkodásunk alatt nagy eseményre készült a közösség, náluk tartották az ibériai félsziget ökofalu találkozóját, így önkéntesek segítettek az előkészületekben a 150 személy fogadására. Mi is munkával fedeztük a napi háromszori étkezésünket, hol a konyhán segédkeztünk, máskor takarításban, árnyék-fedél építésben és avarhulladék gyűjtésében.

A vendégek ellátására 3 tonna holmit, élelmiszert kellett felhordani, egy felvonó segítségével, onnan pedig talicskázva a házakhoz, raktárhoz, konyhához. Régen lovat használtak, több kilométeren keresztül, hogy a szükséges dolgokat a településre szállíthassák. A legtöbb dolgot helyben nem tudják megtermelni, csupán né-

mi lekvárt készítenek, és többféle kenyeret, kalácsot, pogácsát sütnek saját használatra. Állatokat nemigen tartanak, néhány ló, csirke, pulyka, kutya képezi az állományt.

Általában mindenki maga kell megtalálja boldogulását, tevékenységét, közösségileg nem nagyon van az életük összehangolva. Az egyik fiatalasszony zenéléssel és tánc-tanítással foglalkozik, kurzusokat is tart, néha koncertezik. Többen dobolnak, egészen profi módon, ők szolgáltatják a mulatságot, de van néhány gitár is a kocsmában, közhasználatra. Egyéb művelődési, szellemi tevékenységnek nyomát nem láttuk. Régebben egyenjogú, konszenzusos döntéshozást alkalmaztak, ma hierarchikusan vezetik a közösséget, megváltozott a társaság. Elég sok köztük az egyedülálló, gyerekes anya, volt rá eset, hogy kiskorú várandóst fogadtak be a közösségbe. Elégé vegyes társaság, sok köztük a német ajkú, de van aki csak spanyolul tud, néhányan beszélnek angolul is.

A falu megközelítése kétfelől lehetséges. Ponferrada város mellett lévő Bembibre városkából busszal vagy gyalog lehet eljutni San Facundo faluig, innen egy sziklás szurdok völgyön át. Az ösvény látványos, néhol a patakparton halad, sziklák és bokrosok között, egy gyűjtő mellett, néhány km-en keresztül vezet Mataveneroba, másfél óra alatt lehet ide eljutni. Egy helyen kettéválik, a jobb oldali rövidebb, a másik út egy elhagyott falun keresztül vezet ugyanoda. Autóval a Santiagói zárandokút felől lehet felmenni, pár kilométerre megközelíteni az ökofalut.

Matavenero koordinátái:

42°32'15"N 6°22'20"W

Matavenero honlapja:

<http://www.matavenero.es/>

Forrás: <http://karonka.extra.hu/utleiras/utibeszamolo.html>

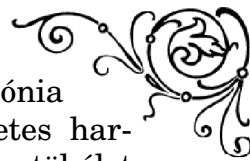
SZELLEM, FILOZÓFIA

JOSIAH WARREN: Az új társadalom elemei (1846) (1. rész)

Képzeld most el, hogy létezik egyetlen kis egyesített érdek, és nézzük meg, mik a következményei.

Tételezzük fel, hogy A és B közösen szerez egy lovat, hogy elfuvarozza poggyászukat az új helyre. A ló megbetegszik. A gyógyszer javasol, B viszont úgy gondolja, hogy a gyógyszer végzetes volna; egyik fél sem képes feladni a saját álláspontját és elfogadni a másikat. Ez személyiségükből fakad, tökéletesen természetes és ennél fogva kormányozhatatlan. A érveket és tényeket sorakoztat fel álláspontja alátámasztására, B szintén. Még mindig eltér a véleményük, a ló pedig egyre betegobb. Mi a teendő? Mindkettejüktől idegen, hogy a másik véleménye ellenére cselekedjen, s ezért egyik sem tesz semmit. Nincs döntési képesség, s a ló egyre rosszabbul van, mi mást tehetnek, felkérnek egy harmadikat, hogy cselekedjék mindkettejük érdekében. Erre a harmadikra egyrészt rábízják a ló ügyét, másrészt átadják neki döntési jogukat. Ez a harmadik a kormányzat. Nem dönthet kétféleképpen, s vagy A, vagy B, vagy mindkettő megtelik félelemmel és elégedetlen lesz. A zavar áterjed a harmadikra is, s a ló betegségére, ráadásul létrejön a társadalmi nyavalya is. Ez tehát rossz irány. Másik utat kell választanunk. Fordítsuk vissza lépteinket, s nézzük az okokat!

A rosszat az érdekek egyesítésében találjuk meg. Bontsuk szét az érdekeket, hagyjuk, hogy a ló legyen A-é egyénileg, ekkor, ha a ló beteg, A rendelkezik a döntés hatalmával, olyan tanácsot hallgat meg, amelyet jónak lát, s aztán nekifog a ló kikúrálásának. Ha a ló megdöglik, A magára vállalja saját döntésének és cselekedetének

árát, és a társadalmi harmónia zavartalan marad. A tökéletes harmóniához minden érdeknek tökéletesen egyéninek kell lennie.

KERES-KÍNÁL

Eladó ház Gyűrűfűn!

Eladó a Gyűrűfűi Ökofalu egyik legszebb háza!

Családi okok miatt eladásra kínálunk egy környezettudatosan kialakított, kb. 230 m² hasznos alapterületű családi házat, s a hozzá tartozó, kb. 0,9 ha nagyságú kertgyümölcsöst, Péctől 30 km-re, a Dél-Zselicben, erdős környezetben.

Irányár: 15,9 m Ft.

A ház fafűtésű, passzív napház. A lakótér (4+2 szoba, konyha, fürdő) kb. 120 m², jól tagolható, akár több generáció számára is. Mellette tároló, kamra, garázs, télikert található. 2 szoba és a tetőtér félkész állapotú.

Az épület 2000-ben épült, teljesen új. A falak vályogból, a födém szerkezet és a nyílászárók fából készültek, az ablakok hőszigeteltek, zsaluval védettek. A melegvizet tetőre szerelt napkollektor, illetve télen kazán állítja elő automatikusan. Kettős vízkör (használati esővíz és ivóvíz), nádágyas szűrkevíz-tisztító, illetve két komposztáló toalett került kiépítésre. A házban vezeték víz, villany és telefon van.

A kertben pince, kerti asztal, baromfiól és udvar, valamint rengeteg gyümölcsfa és dísznövény található. A ház alapvetően energiatakarékos és környezetbarát, tágas belső és külső terekkel.

Gyűrűfűre Dinnyeberki felől 3,5 km kőszórásos úton lehet bejutni.

Érdeklődni: a 20/66-55-948-as telefonon lehet.

Tisztelt Barátaim!

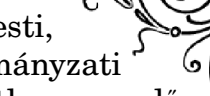
A tanácsukat kérem: Már nagyjából 10 éve tudom, hogy mi a tervem, de mostanra kristályosodott ki, és álltak össze a lehetőségek megvalósítani.

Családommal vannak ingatlanaink, Dunaújvárosban és Pesten, amiket szüleim felajánlottak arra, hogy felhasználjunk. Én régóta tudom, hogy vidéki, önfenntartó, környezetbarát módon szeretnék élni, ehhez most a szüleim is csatlakoztak. A tervem egy természetvédelmi oktatóközpont, kisebb bio-gazdaság kialakítása. Ehhez keresek most vidéki telket, erdőt, tanyát, birtokot és társakat. Ezen a helyen szeretnék kialakítani egy amennyire lehetséges önfenntartó, természetbarát, mégis komfortos életet, a mintáját egy lehetséges élhető életnek. Zöldséget szeretnék termesztetni, állatokat tartani és oktatóprogramokat szervezni a birtokon. Keresek társakat, akiknek volna kedve velünk együttműködni.

Eredetileg építészetet és ázsiai kultúrát, buddhista filozófiát tanultam, 25 éves vagyok. Jelenleg Párizsban élek. Kb. 30 millió Ft amit szeretnék befektetni ebbe a programba az elkövetkező években. Van egy budapesti lakás, amivel kezdeni tudom a vállalkozást. Azt szeretném először elcserélni egy vidéki ingatlanra. A keresett hely kiválasztásának szempontjai:

- * Nagyobb erdőhöz közel legyen, civilizációtól, nagyvárostól, ipartól távol.
- * Meglévő ingatlan és/vagy beépíthető telek, forrásvíz, patak, termőföld, mező, legelő.
- * Talán egy haldokló faluban, ahol lehet további ingatlanokat szerezni a később csatlakozók számára.
- * Jó lenne egy már meglévő, működő biogazdaság közelében megtalálni, hogy együttműködhesünk.

Bemásolom a pesti lakás hirdetését, ha van bármiben ötletük, javaslatuk, akkor kérem szóljanak.

„Szeretnem elcserélni budapesti, 30 négyzetméteres önkormányzati garzonomat falusi lakóingatlanra, erdő, mező közelében, ahol szeretnék kialakítani egyfajta mintatelket növénytermesztéssel, környezetbarát életmóddal, táborokkal, kulturális eseményekkel. A lakás kb. 4,5 millió Ft értékű, felújított, első emeleti galériás, a Lehel út- Róbert Károly krt. találkozásánál.”

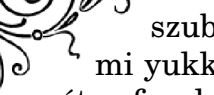
*Ambrus Gergő
gambra1@gmail.com*

BAJI BÉLA: A kerti yukka levele mint kötözőanyag

Arra a 60-70 cm hosszúságú, kard alakú levelekkel rendelkező növényre gondolok, amelynek szúrós végű örökzöld levelei mintha egy pontból törnének elő a földből. Félgömb alakot formálva állnak szétfelé. Több ilyen tölevélrózsa dekoratív foltot alkot. Nyáron bújnak ki embermagas virágszárai a tölevélrózsák közepéből. A terjedelmes fürt vékony ágacskáin fehér, harangalakú virágok ülnek.

Szinte minden kertben, ott van ez a növény, ha valaki egyszer elültette garantáltan ott van ez a növény évtizedekig. A levirágzott tölevélrózsák levelei még kb. egy évig zöldek maradnak, miközben az 3-4 új sarjat hoz. Legkönnyebben ezekről a sarjakról szaporítható, de ha kiásunk a földből egy még nem virágzott tölevélrózsát, egy 20-30 cm-es törzsdarabbal, ezt nyár végén, vagy májusban elültetve öntözzetjük, garantáltan megmarad. Az a tölevélrózsa, amely még nem virágzott, arról ismerhető fel, hogy közepéből fiatal levelek nyomakodnak elő, míg a már virágzottakból közepén egy leszáradt szár, vagy annak csonkja merevedik.

Igen, törzset mondtam, mert az kb. ásnnyélvastag barna csonk, amely a tölevélrózsa aljában van, és „gyökér”-nek gondolnánk, valójában törzs. A mi kerti yukkánk rokonai ugyanis pálmyszerű trópusi

szubtrópusi növények. Csupán a mi yukkánk a föld alá bújtatta a törzsét a fagyhoz való alkalmazkodás egyik módjaként.

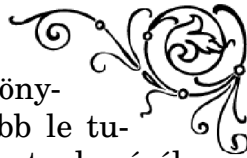
Nos, miután tisztáztuk melyik jól ismert kerti dísznövényről van szó, hadd mondjam el miért, és hogyan alkalmazom leveleit kerti kötözőanyagként.

Aki látta már a fejem fölé magasodó „paradicsomerdőmet”, uborkalugasomat, az elhiszi nekem, hogy bizony több tekercs zsinetget kötözök rá évente.

Ha meggondolom, hogy egy ilyen tekercs 6-800 Ft, hát elég sokba kerül a paradicsom kötözés.

A dolog úgy kezdődött, hogy egy szép nyári délután elfogyott a zsinegem. Mivel folytatni akartam a kötözést, hát alkalmas növényi száraz, levelek után néztem. A fű, nád levele elszakadt. A sásé is. Még a szittyó hagymáéhoz hasonló hengeres levele jó lett volna, de azt meg sajnáltam gyapálni. Így terelődött a figyelmem a yukka levelére, amiből volt bőven. A kard alakú levelet kb. arasznyi csonkot hagyva metszőollóval levágtam. A levágott részt az aljánál, a főér két oldalán ugyancsak metszőollóval becsíptem. Így aztán a levéllemezt könnyű volt három, kb. 40 cm hosszúságú csonkra széthasítani. Ezekkel aztán könnyű volt paradicsomfáim ágait akár nyolcas kötéssel karókhhoz rögzítenem. A kötések az őszi fagyokig tartottak. Ahogy próbálgattam, kiderült, az idős tölevélrózsák alsó, félig-meddig elsárguló levelei a legalkalmasabbak kötözésre, mert ezekben erősebbek a rostok. Ráadásul a növénynek is ezek hiányoznak a legkevésbé.

Ősszel az elpusztult paradicsomtöveknél, és karóiknak kihúzásakor derült ki a yukka kötözőanyag újabb előnye: a zsineggel kötözött paradicsomszárakat nehéz a karóktól különválasztani, mert minden egyes zsineghurkot külön el kell vágni késsel, vagy metszőollóval. Ez nagyban hátráltatja a fölszedést. A yukka levél viszont egy

közepes erősségű rántásra könnyen enged, sokkal hamarabb le tudom szedni a paradicsomszárát a karóról.

Rózsa Sándor: Hűtő + mosógép: két púp a háztartás hátán

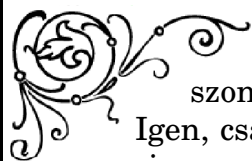
Az elektromos hűtőszelekrény az első számú tipikus fölösleges gép a háztartásban, a fogyasztói társadalom státuszszimbóluma. (Ketten külön: két hűtő). Télen egy helyiséget fűteni, annak egy sarkát (hűtőszelekrény) hűteni: esztelen dolog! 6 hónapig az egész környék hűtő.

A megoldás: a külső hűtőkamra (olyan, mint a frizsider, csak a ház külső, északi falára van akasztva, konyhából tolóablakkal elérhető). Jobb persze a pince, kút, vízakna (állandó 10 °C). Fagyasztott áru van a boltban, fizessék ők a hűtőköltségeket! Gázpalackról működő hűtő is számba jöhet. A villanyfogyasztás üvegház-gáz kibocsátással jár, ezért veszélyezteti a földi klímát. A klíma csak többet ér egy frizsidernél?

Az automata mosógép a 2. számú túlfejlesztett háztartási segédeszköz. Erre akkor jöttünk rá, amikor sehogy se illett a 600W-os áramfejlesztőhöz. Hiába kötöttük ki a fűtőszálat (melegvíz a tartálykollektorból, a sparheltről 20 literes fazékból) a ki-be kapcsolást nem bírja az aggregát. Tehát a bazi nagy automata mosógép a hunyó! Legnehezebb gép a háztartásban, költözködéskor érezhető.

Szerencsére nem dobtuk ki a régi keverőtárcsás 350W HAJDÚ mosógépet, amit a 600W-generátor vígan elvisz. Ehhez is persze rossz szokásainktól kell megszabadulni: nincsen 100 ruhánk, (a fehér „fehérnemű” már nem divat), hanem csak egynehány, ami tartós és amit szeretünk (önismeret!) és könnyen számon tarthatunk. (Lásd SZEÁ-füzet 6.)

A régi készülékek jobbak, mert tartósabbak. Egyszerűek, tehát javíthatók. A modern automata mosógép a háziasz-

szony legnagyobb segítsége?
Igen, csak beszórja a mosóport, megnyomja a gombot – és elkezd unatkozni és inni. A „nappali”, „konyha”, „hálószoba” szintén meghaladott beosztás, elfűtjük vele ezt az áldásos mérsékelt éghajlatunkat! Megépítik a többszintes házat fél tucat helyiséggel, aztán ott ücsörögnek a – kicsi – konyhában!

A szobakonyha olyan „nappali”, amibe bevezetjük a vizet és a tüzet. Délutánig kony-

ha és ebédlő: itt főzünk a spartheltekályhán, eszünk, beszélgetünk; utána pedig villámszellőztetéssel, átrendezéssel (függönyözés, bútor-felhúzás, -leeresztés) nappalit varázsolunk a helyiségből. Így kihasználjuk a főzési hulladékot és hatásfokban übereljük az atomerőművet.

*Zentai Rózsa Sándor
Szelíd Energia Alapítvány*

*Szerkesztőség: Élőfalu Hálózat – 7478 Bárdudvarnok, Visnyeszéplak 48. T: 82/721 877,
fényposta: namzi@tvn.hu*

*Szerkesztették: Zaja Péter – namzi, Kajner Péter (kajner@obh.hu),
Petró Tamás (pedro75@gawab.com), Szekér Szimonetta (oktopuszi@gmail.com),
Zimmermann Dániel (zdaniel@freemail.hu), Almássy Tamás (alto@freemail.hu)*

Tördelés: Kiss Kornél

*Közreműködött: Czumpf Attila, Labanc Györgyi, Fridrich Ágnes,
Zentai Rózsa Sándor, Kilián Imre, Pócze Vilmos, Baji Béla*

Lektorálta: Kajner Péter

**Készült a Visnyeszéplaki Faluvédő és Közművelődési Egyesület,
a HUMUSZ és
a Jövő Nemzedékek Országgyűlési Biztosának
támogatásával.**

